

z p r a v o d a j

XIX. ročník

3

2008

- 2 Editorial
Pamětní mince k 10. výročí hospodářské a měnové unie.
- 3 Výzkum a vývoj v České republice
Srovnání úrovně vysokoškolského vzdělávání, vědy a výzkumu v ČR s Evropou a se světem.
- 4 Kvalifikace pro budoucnost
Výsledky projektu Skillsnet v publikaci, kterou vydal Cedefop.
- 7 Přijímání na univerzity ve Spojeném království
Jak je důležité mít správně zvolené předměty pro závěrečnou zkoušku ze střední školy.
- 8 Žáci profesních škol a další studium
Závěry symposia pořádaného v Berlíně na téma Propojení školy a vysoké školy.
- 10 Profesionální navigátor pro budoucí povolání
Srovnání Amthauerovy metody (TSI) a metody Profesionálního navigátora při volbě vhodného povolání.
- 11 Studium nebo profesní příprava?
Možnosti vysokoškolského vzdělávání v Německu.
- 13 Počáteční odborné vzdělávání v budoucnu
Účinky demografického poklesu na počáteční odborné vzdělávání a přípravu v EU.
- 14 Co nového v časopisech
Formation Emploi, 2007, No. 100.
- 15 Nové knihy v knihovně
- 16 Zajímavé internetové adresy
*Evropský rok multikulturního dialogu 2008
Přilety a odlety – letiště Ruzyně
Rosteme s knihou*

Editorial

Tuto pamětní minci vydají země eurozóny v lednu 2009 při příležitosti desetiletého výročí hospodářské a měnové unie. Její hodnota bude dvě eura. Byla vybrána z pěti soutěžních návrhů internetovým hlasováním, kterého se zúčastnilo více než 141 tisíc občanů. Symbolizuje euro jako poslední etapu obchodních vztahů, sahajících od výměnného obchodu až po hospodářskou a měnovou unii. Jednoduchý motiv, odkazující na dávnou minulost, se zřejmě zalíbil největšímu počtu hlasujících – a na webových stránkách byl též nejlépe čitelný.

V minulém čísle Zpravodaje byli na tomto místě čtenáři vyzváni k tomu, aby sdělili, který jazyk kromě své mateřštiny mají natolik rádi, že by si ho mohli adoptovat tak, jak k tomu vyzývá Intelektuální skupina pro mezikulturní dialog v čele s Aminem Maaloufem. Výsledky vykazují žádoucí rozmanitost: nejvíce bodů získaly francouzština a němčina, následovány italštinou a pak hebrejštinou, irština, japonština, řečtina a švédština. Z toho je vidět, že o náklonnosti k jazyku nemusí vždy rozhodovat rozsah jeho praktické využitelnosti.

V tomto čísle Zpravodaje se většina článků zabývá budoucností vzdělávání a trhu práce. Dva z nich čerpají z publikací Cedefopu, které předpovídají budoucnost na základě předpokládaného demografického poklesu a stárnutí obyvatelstva v Evropě. Článek nazvaný Kvalifikace pro budoucnost se zabývá tím, jaké kvalifikace by měly být na trhu práce žádané v období let 2006 až 2015. Dozvíte se z něj, že bude poptávka po vysoce kvalifikovaných odbornících, to však neznamená, že povolání vyžadující jen nízkou kvalifikaci nezůstanou v tomto období jedním z dobrých zdrojů pracovních příležitostí.

Druhý článek poukazuje na to, že s poklesem počtu mladých lidí ve věku, v němž lidé obvykle absolvují počáteční odborné vzdělávání a přípravu, se bude měnit i struktura odborného vzdělávání, poptávka po učitelích a nároky na školní budovy. Důsledkem menšího počtu žáků v odborném vzdělávání může být i pozdější nedostatek pracovníků na trhu práce. Zároveň je to příležitost ke zkvalitnění odborného vzdělávání a ke zlepšení podmínek ve školách.

Články zabývající se přechodem ze středních škol na vysoké školy pojednávají o situaci ve Spojeném království a v Německu. V Německu se projevuje snaha o lepší propojení odborného a vysokoškolského vzdělávání. Zjišťuje se také zájem mladých lidí o vysokoškolské studium spojené s učňovstvím, jehož výsledkem je dvojitá kvalifikace. Informace o možnostech studia na vysokých školách poskytuje potenciálním studentům Vysokoškolský informační systém (HIS), který dlouhodobě shromažďuje a vyhodnocuje statistické údaje o německém vysokém školství. Žáci základních škol, kteří se ještě nerozhodli, jakým směrem se bude ubírat jejich další vzdělávací a profesní dráha, se mohou v Německu nechat otestovat Profesionálním navigátorem. To je údajně spolehlivý a objektivní způsob, jak zjistit, k čemu se mladý člověk hodí. Výsledky však zatím byly ověřovány jen na malém vzorku mladých lidí.

Rubrika Co nového v časopisech přináší informaci o člancích z francouzského časopisu *Formation Emploi*, který téměř celé číslo věnoval odbornému vzdělávání ve Švýcarsku. Švýcarsko sice není členem EU, přesto ho do svých prognóz kvalifikací pro budoucnost zahrnul spolu s Norskem i Cedefop.

Redakce Zpravodaje přeje svým čtenářům Velikonoce plné pohody, ať už v rozkvetlé nebo v zasněžené přírodě.

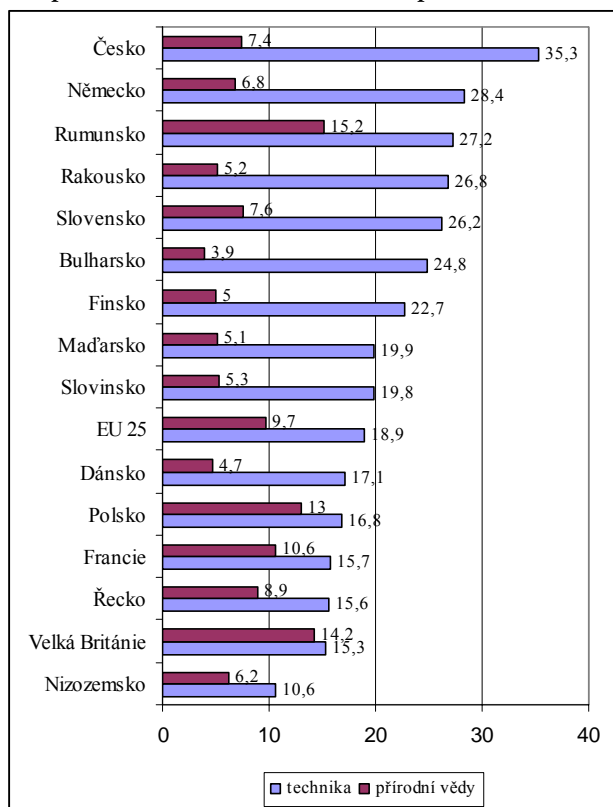
AK

Výzkum a vývoj v České republice

Rada pro výzkum a vývoj vydala publikaci, jež srovnává vysokoškolské vzdělávání, vědu a výzkum v ČR, v Evropské unii a ve světě. Z knihy jsme vybrali ukázky, které vás možná zlákaají k tomu, abyste si ji vypůjčili a přečetli celou.

Ve zprávě se například uvádějí podíly absolventů vysokoškolského studia přírodních a technických oborů. ČR vede v technických oborech (35 %), v přírodních oborech je první Rumunsko.

Podíly absolventů vysokoškolského vzdělávání v přírodních a technických oborech ve věku 25-64 let na celkovém počtu absolventů v této věkové skupině v roce 2005

Kapitola 8.3 je věnována přihláškám vynálezů, uděleným patentům a licencím, tedy tomu, jak se odborné vzdělání zúročuje. V Evropě existují dva systémy ochrany vynálezů. Systém evropských patentů je založen na tzv. Mnichovské smlouvě (podepsané v říjnu 1973), která je v platnosti od 7. 10. 1977; národní systémy jsou založeny na národním patentovém právu každé země. Mezinárodní platnost má Smlouva o patentové spolupráci (*Patent Cooperation Treaty – PCT*) podepsaná ve Washingtonu v roce 1970, která vstoupila v platnost 28. 1. 1978. Naše patenty lze přihlašovat u Úřadu průmyslového vlastnictví ČR (ÚPV), Evropského patentového úřadu (EPO), který není orgánem EU, a u Patentového úřadu USA (USPTO).

V roce 2006 získaly u USPTO patenty mimo jiné tyto evropské země (v závorce je počet patentů): Ra-

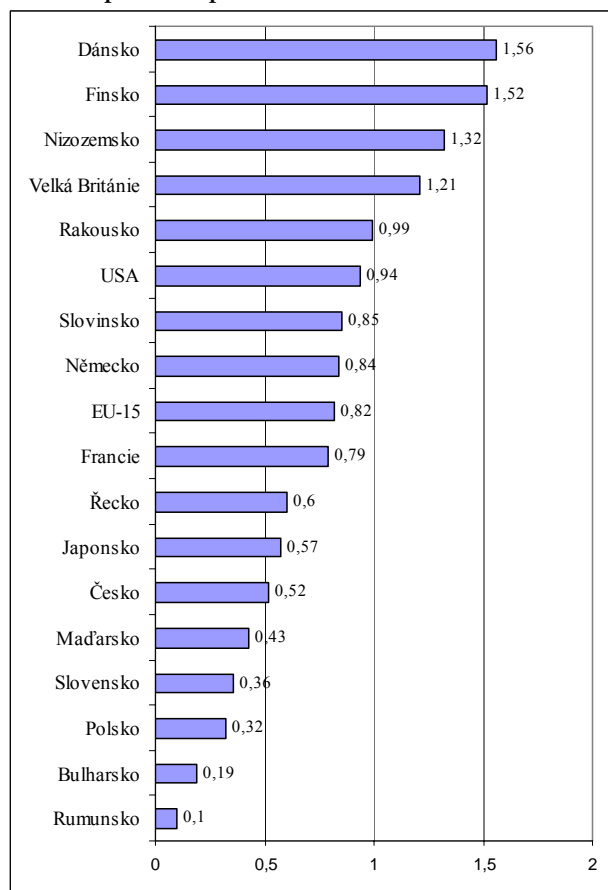
kousko (575), Dánsko (547), Maďarsko (41), Česká republika (28) a Polsko (26).

Nejúspěšnější univerzity USA dle počtu patentů u USPTO

	r. 2003	r. 2005
University of California, Berkeley	424	390
Massachusetts Institute of Technology	132	136
California Institute of Technology	135	101
University of Texas	101	90
Stanford University	52	57

Dalším sledovaným ukazatelem je počet vydaných vědeckých publikací. Obor, který tohle zjišťuje, se jmenuje *bibliometrie*. Ukazatel relativní produkce publikací (RPP) udává, kolik publikací vyprodukovaných oblastí výzkumu v dané zemi připadá na 1000 obyvatel.

Relativní produkce publikací v letech 1981-2006

AK

Pramen: Rada pro výzkum a vývoj. Analýza stavu výzkumu a vývoje v České republice a jejich srovnání se zahraničím v roce 2007. Praha : Úřad vlády ČR, 2007. 150 s. ISBN 978-80-87041-31-4 Sg. 26519

Kvalifikace pro budoucnost

Cedefop vydal v letošním roce publikaci shrnující výsledky projektu *Skillsnet*, který se zabýval vypracováním střednědobé předpovědi potřeby profesních kvalifikací v Evropě. Celkovým úkolem projektu bylo vytvořit nový systém pravidelně produkovající podrobné a konzistentní kvantitativní předpovídání budoucí potřeby kvalifikací v celé Evropě. Publikace by mohla přispět k tomu, aby se diskuse o měnícím se modelu potřeby po kvalifikacích dostala na novou úroveň.

Lisabonská agenda a další politické dokumenty zdůrazňují, že Evropa musí klást větší důraz na anticipaci měnících se potřeb kvalifikací. Globalizace, technické změny a demografický vývoj (včetně stárnutí a migrace obyvatelstva) představují velké úkoly a nabízejí zároveň rizika i příležitosti.

Potřeba pravidelného hodnocení budoucích požadavků na kvalifikace získala na významu v souvislosti se stanovením cílů v politice zaměstnanosti a vytváření nových pracovních míst jako součásti Lisabonské strategie. Například koncem loňského roku bylo publikováno usnesení Rady nazvané „Novými dovednostmi k novým povoláním“¹. Výsledky hodnocení budoucích požadavků mohou poskytnout informace využitelné pro aktivní politiku trhu práce, při přeškolení nezaměstnaných nebo opětovném zapojení ekonomicky neaktivních lidí do trhu práce. Jsou důležité také vzhledem k rostoucí míře migračních toků mezi zeměmi. Pracovní mobilita mezi evropskými zeměmi se bude pravděpodobně dále zvyšovat. Mezinárodní mobilita pracovních sil může pomoci řešit nedostatek nebo přebytek pracovníků na trhu práce. Informace o budoucích potřebách dovedností v Evropě mohou být proto užitečné pro orientaci a usměrňování politiky i pro informování jednotlivců o budoucím vývoji. Mnohé země se již prací tohoto druhu zabývají. Tento projekt nabízí celoevropskou perspektivu a poskytuje konzistentní odhady pro všechny členské státy EU.

I když se všeobecně připouští, že v tržní ekonomice není možné přesně předpovídat budoucnost, přesto je uznávána potřeba vytvářet strategické plány a rozhodovat o tom, jakou cestou se bude ekonomika a trh práce ubírat. Tyto plány musí být vedeny důkladnými informacemi o trhu práce (*labour market information and intelligence* – LMII), včetně prvků, které se zaměřují na budoucnost. Musí být založeny na pravidelných, systematických a kvantitativních postupech při předvídání a vytváření scénářů. Kvalifikace jsou klíčovou součástí ekonomické infrastruktury a rozhodnutí, která činí političtí činitelé, podniky a jednotlivci o investicích do vzdělávání a kvalifikací, mohou pomoci určit, jakou cestou se ekonomika bude ubírat. Tato rozhodnutí

musí být vedena dobrými informacemi o situaci na trhu práce.

Hodnocení budoucích potřeb kvalifikací vyžaduje řadu metod jak kvantitativních, tak kvalitativních a slouží mnoha různým uživatelům: politickým činitelům, sociálním partnerům, odvětvovým organizacím, lidem z praxe a jednotlivcům. Tento projekt se zabývá vytvářením kvantitativních modelů a extrapolací. Výsledky jsou určeny všem těmto uživatelům ze všech zemí EU a z přidružených zemí. Analýza zahrnuje 25 zemí EU (před přijetím Bulharska a Rumunska), Norsko a Švýcarsko. Pro toto seskupení se používá označení EU-25+.

Hlavní zjištění

Analýza potvrdila, že v Evropě dochází k neustálému celkovému posunu od primárního sektoru (především zemědělství) a tradičního výrobního průmyslu ke službám a ke znalostní ekonomice, a že tyto trendy budou patrně převládat i v nadcházejícím desetiletí. To platí jak v jednotlivých zemích, tak ve vztazích mezi nimi. Ačkoliv novější členové EU stále spoléhají na větší míru zaměstnanosti v zemědělství a ve výrobě, existují jasné známky toho, že situace se rychle mění. Částečně je to vnitřní proces specifický pro každou zemi, také to však odráží posun v modelech pracovní činnosti lidí napříč zeměmi, protože kapitál a pracovní síly se přizpůsobují měnící se politické a ekonomické situaci. V některých zemích to vede ke změnám v opačném směru, protože některé činnosti ve výrobě byly v rámci Evropy přesunuty na východ nebo na jih. Výsledky předpovědi celkově napovídají, že změny tohoto druhu budou v bezprostřední budoucnosti pokračovat a že budou mít spíše evoluční než revoluční povahu.

Podstatnou změnou je vyhlídka na více než 13 milionů dalších pracovních míst, která mají být v EU-25+ vytvořena v letech 2006 až 2015, navzdory ztrátě více než dvou milionů míst v primárním sektoru a téměř půl milionu míst ve výrobě. Odhaduje se, že v příštích deseti letech vzroste v distribuci, dopravě, hotelnictví a ve stravovacích službách počet zaměstnání o 3,5 milionu, zatímco v netržních službách jen o něco méně. Obchodní a různé podobné služby mají nejlepší vyhlídky – téměř 9 milionů nových pracovních příležitostí.

Očekávané změny v odvětvích budou mít závažný vliv na potřebu profesních kvalifikací v budoucnosti. Ta bude posilována změnami ve způsobu organizace práce a výkonu zaměstnání uvnitř odvětví. Hlavním důsledkem bude pokračující růst poptávky po vysoce a středně kvalifikovaných pracovnících i po některých nízko kvalifikovaných povoláních. Téměř 40 % lidí je v současné době zaměstnáno na pracovních místech vyšší úrovně, např. v managementu, na místech vyžadujících vysokoškolskou kvalifikaci nebo v zaměstnáních poskytujících technickou podporu pro tyto náročné činnosti. V těchto oblastech se v příštím desetiletí očekává zvýšená poptávka po pracovních silách. Naproti tomu počet zaměstnání vyžadujících tradiční zemědělské kvalifikace, některé řemeslné a příbuzné kvalifikace a kancelářské práce bude klesat. Dojde však k značnému zvýšení počtu pracovních příležitostí pro pracovníky ve službách, zejména v maloobchodě a v distribuci, a také pro některá jednoduchá povolání vyžadující jen malé nebo vůbec žádné formální kvalifikace.

Tento vývoj lze charakterizovat jako polarizaci zaměstnání. Vyvolává to obavy o kvalitu pracovních příležitostí a k tomu se vztahující problémy sociální rovnosti a vylučování u mnoha evropských občanů. Strukturální a další změny povedou, budou-li tyto trendy pokračovat, k vytváření mnoha zaměstnání na vyšší úrovni, zároveň však také k velkému počtu zaměstnání na opačném konci žebříčku, která budou špatně placena a vykonávána za nepříznivých podmínek. To bude představovat závažné problémy pro politické činitele zabývající se problémy rovnosti a sociální soudržnosti. Studie zdůrazňuje, že dokonce i v těch oblastech, kde se očekává pokles míry zaměstnanosti, bude vytvořeno významné množství nových pracovních míst a bude zde vyžadováno vzdělávání a profesní příprava. To se týká jak odvětví, tak jednotlivých povolání.

Přes předvídané strukturální změny je důležité zdůraznit, že primární a výrobní odvětví zůstanou životaschopnými zdroji pracovních míst a klíčovými prvky ekonomiky. Podobně existuje významná poptávka po pracovnících pro určitá povolání, kteří by nahradili ty, kdo odešli do důchodu nebo z jiných důvodů, dokonce i u povolání, u nichž se předpokládá prudký pokles míry zaměstnanosti. Je důležité, aby si političtí činitelé, poskytovatelé vzdělávání i jednotlivci uvědomovali, že některá z těchto povolání, u nichž se předpokládá úbytek pracovních míst, zůstanou ještě po mnoho let zdrojem pracovních příležitostí.

Povaha těchto zaměstnání a příslušné kvalifikace se samozřejmě změní, a proto je důležité pochopit, jakým směrem se budou pracovní místa vyvíjet. To zahrnuje formální kvalifikace, které jsou obvykle vyžadovány

k výkonu povolání. I když neexistuje jednoduchý vztah mezi zaměstnáním a kvalifikací, je možné zkoumat, jak se v průběhu doby mění. Analýza se zaměřuje na tři úrovně (vysoké, střední a nízké kvalifikace). Výsledky ukazují všeobecné zvýšení úrovně kvalifikací ve většině zaměstnání. Na nejširší úrovni jsou předpokládány změny ještě dramatičtější než u jednotlivých povolání. Předpokládané čisté zvýšení zaměstnanosti v Evropě v letech 2006 až 2015 přesahující 13 milionů pracovních míst zahrnuje téměř 12,5 milionu pracovních míst na nejvyšší kvalifikační úrovni (ISCED 5 a 6) a téměř 9,5 milionů pracovních míst na střední úrovni (ISCED 3 a 4) a naopak prudký pokles o 8,5 milionů pracovních míst u lidí bez formální kvalifikace (ISCED 0 až 2). Tyto změny částečně odrážejí očekávaný pokračující růst v nabídce lidí, kteří získali formální kvalifikace. Odborníci tvrdí, že v některých oblastech může dojít k nadbytečné nabídce kvalifikovaných pracovníků, existují však i náznaky zvýšené potřeby kvalifikací, nebo dokonce jejich nedostatku v mnoha oblastech.

Modulový přístup

Výše popsané výsledky byly získány s použitím modulové metody anticipace budoucích potřeb kvalifikací v Evropě, která má čtyři hlavní prvky. Jsou to:

- makroekonomické a odvětvové scénáře;
- expanze poptávky po povoláních;
- expanze poptávky po kvalifikacích;
- poptávka po nahrazení odcházejících pracovníků.

Výhody modulové metody spočívají v tom, že napomáhá nezávislému vývoji a zlepšování různých součástí systému. Kombinace modulů poskytuje celkový rámec pro pravidelné produkování kvantitativních předpovědí měnících se potřeb kvalifikací.

V projektu byla vytvořena základní databáze a nástroje nutné k produkování komplexního a konzistentního souboru odhadů kvalifikací pro všechny země EU, Norsko a Švýcarsko. Je to založeno na zdrojích z Eurostatu s přijetím společných metod a modelů. Databáze a modely vytvářejí rámec.

Rámec byl navržen na podporu dalšího rozvoje a přizpůsobování potřebám uživatelů. Poskytuje příležitost k tomu, aby získané znalosti byly efektivně a transparentně využity v budoucích hodnoceních, protože umožňuje snadné začlenění nových údajů a alternativních předpokladů.

Zdroje údajů a preferované odhady zaměstnanosti

Klíčovým problémem je nalezení nejlepších údajů pro měření struktury zaměstnanosti v Evropě ve společném rámci. Většina zemí investovala značné prostředky do vytváření údajů pro vlastní národní zprávy. Odhady zaměstnanosti na tomto základě jsou v mnoha ohle-

dech preferovány, protože jsou konzistentní s klíčovými ekonomickými ukazateli, např. s výrobou a produktivitou. V poslední době je však kladen větší důraz na odhady zaměstnanosti založené na evropském šetření pracovních sil (*labour force survey* – LFS). Ty mají značnou výhodu v tom, že jsou konzistentní ve všech

zemích a poskytují míru zaměstnanosti podle způsobilosti (povolání a kvalifikace) i podle pohlaví a věku, což v národních zprávách není. Čísla prezentovaná podle odvětví, jako v multidvětvovém makroekonomickém modulu, jsou čerpána spíše z národních zpráv Eurostatu, než z odhadů založených na LFS.

Profesní struktura v jednotlivých zemích v roce 2006 (v %)

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Profesní skupiny
Belgie	0,7	11,5	20,8	11,7	15,2	10,6	2,1	9,7	8,2	9,6	0 ozbrojené síly
Česká rep.	0,3	6,7	11,0	22,0	6,9	12,4	1,6	17,5	15,5	6,0	1 zákonodárci, vysocí úředníci, manažeři
Dánsko	0,6	7,9	15,1	20,8	9,7	15,7	2,5	10,7	6,2	10,7	2 odborní pracovníci
Německo	0,5	5,7	13,2	20,9	12,3	13,4	1,8	14,8	6,8	10,6	3 technici a příbuzná povolání
Estonsko	0,6	12,6	15,5	12,5	4,4	12,1	1,9	16,3	15,1	9,0	4 úředníci
Řecko	1,0	10,2	11,3	7,5	10,8	14,1	12,6	15,1	8,4	9,0	5 pracovníci služeb, pracovníci v prodejnách a v obchodě
Španělsko	0,5	6,9	10,6	10,5	8,8	16,0	2,9	16,7	9,4	17,6	6 kvalifikovaní pracovníci v zemědělství a rybářství
Francie	1,1	8,3	13,5	17,3	12,0	12,4	3,8	11,6	8,8	11,2	7 řemeslníci a pracovníci v podobných oborech
Irsko	0,3	16,2	15,6	6,4	13,1	16,0	0,8	14,4	8,8	8,5	8 tovární dělníci, obsluha strojů a montážníci
Itálie	1,0	8,8	7,9	19,9	10,5	12,4	2,0	17,1	9,0	11,5	9 základní povolání
Kypr	1,1	3,3	11,1	11,8	15,2	17,6	2,7	13,3	6,7	17,2	
Lotyšsko	0,0	13,3	11,3	13,8	4,9	11,0	6,3	16,4	10,5	12,6	
Litva	0,4	9,1	17,1	8,7	3,9	11,3	9,1	19,5	9,8	11,1	
Lucemburk	0,2	7,8	16,6	14,4	15,2	9,3	1,3	12,5	7,2	15,5	
Maďarsko	0,4	7,6	13,4	13,6	9,2	14,4	3,0	18,0	12,2	8,2	
Malta	0,7	8,9	11,7	16,8	12,1	13,7	1,2	11,5	10,4	13,0	
Nizozemsko	0,4	10,3	16,8	16,9	12,8	14,3	1,5	9,5	5,7	11,7	
Norsko	0,5	6,3	10,9	23,6	7,6	24,4	2,8	10,5	7,5	5,9	
Rakousko	0,2	6,7	9,1	18,5	11,4	12,7	11,0	12,2	6,1	11,9	
Polsko	0,5	6,7	15,7	11,5	7,6	9,6	15,9	15,9	9,2	7,5	
Portugalsko	0,7	8,0	9,6	9,8	10,4	14,1	9,4	18,5	7,7	12,0	
Švýcarsko	0,1	6,6	17,1	19,7	13,2	14,2	3,7	15,1	5,0	5,4	
Slovinsko	0,5	7,0	16,0	16,9	8,0	10,0	7,7	12,0	15,1	6,8	
Slovensko	0,5	6,3	11,8	19,4	6,6	15,0	1,1	16,5	14,3	8,5	
Finsko	0,5	9,8	16,4	16,5	6,6	16,7	4,4	12,4	8,1	8,7	
Švédsko	0,2	4,9	17,0	19,9	9,5	19,0	2,3	9,9	10,7	6,5	
Spojené k.	0,2	15,4	14,3	12,3	13,7	16,9	1,0	8,5	6,4	11,2	
EU-25+	0,6	8,7	13,0	16,1	11,1	14,0	3,7	13,7	8,2	10,9	
EU-25	0,6	8,8	12,9	16,0	11,1	13,9	3,7	13,7	8,3	11,1	

Trendy v zaměstnanosti podle odvětví, změny, EU-25+

Růst (v % za rok)	1996-2001	2001-2006	2006-2010	2010-2015	2006-2015
Zemědělství apod.	-1,9	-2,5	-2,8	-2,2	-2,5
Hornictví a lámání kamene	-6,3	-2,1	-3,2	-2,7	-2,9
Potraviny, nápoje a tabák	-0,1	-0,8	-0,2	-0,5	-0,4
Strojírenství	0,4	-1,5	0,5	-0,3	0,1
Ostatní zpracovatelský průmysl	-0,5	-1,4	0,3	-0,5	-0,2
Elektřina, plyn a voda	-2,2	-1,4	-1,9	-0,6	-1,2
Stavebnictví	1,1	0,8	0,7	0,0	0,3
Distribuce	1,5	0,7	0,7	0,6	0,6
Hotelnictví a stravovací služby	3,0	1,6	2,1	1,3	1,7
Doprava a telekomunikace	1,3	-0,2	0,2	-0,1	0,0
Bankovníctví a pojišťovnictví	1,0	0,0	0,1	0,0	0,0
Další obchodní služby	6,0	2,3	2,8	2,5	2,7
Veřejná správa a obrana	0,5	0,1	0,1	0,1	0,1
Školství	1,2	1,2	0,7	0,9	0,8
Zdravotnictví a sociální práce	1,7	1,6	1,0	1,0	1,0
Různé služby	2,5	1,9	1,6	1,4	1,5
Všechna odvětví	1,3	0,5	0,8	0,6	0,7

Závěry

Výsledky uváděné v publikaci představují nejkompaktnější a nejkonzistentnější soubor předpovídání kvalifikací, který by kdy v Evropě vytvořen. Ačkoliv stále přetrvávají problémy s údaji a nevyřešené otázky, mnohé z trendů, které se vynořily z této analýzy, jsou silné a nejsou ovlivňovány detailními údaji.

Anna Konopásková

¹ Usnesení Rady ze dne 15. listopadu 2007, „Novými dovednostmi k novým povoláním“. Úřední věstník Evropské unie, C 290, 4.12.2007, s. 1-3.

Pramen: CEDEFOP. *Future skill needs in Europe : medium-term forecast : synthesis report. Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 2008. 121 s. ISBN 978-92-896-0500-7*

Přijímání na univerzity ve Spojeném království

Šance na přijetí na prestižní univerzity ve Spojeném království se zvyšují nebo snižují podle výsledků závěrečné zkoušky ze střední školy, která se zkráceně nazývá A-level¹, také však podle obtížnosti předmětů, z nichž je A-level skládána.

Sdružení *Russell Group*,² v němž je zapojeno 20 předních univerzit Spojeného království, které se zaměřují na výzkum, varovalo uchazeče o studium, že i nejlepší výsledky zkoušek *A-level* (dosažení známky A, která se rovná naší jedničce) skládaných z lehčích předmětů nemají při přijímání na prestižní vysoké školy potřebnou váhu. Mnoho potenciálních studentů totiž dosahuje nejlepší známky A, a tak je třeba dalšího rozlišení, kterým je právě obtížnost předmětu, z něhož byla zkouška skládána.

Univerzity dávají uchazečům o studium jasná doporučení o tom, jaká skladba zkoušek *A-level* bude nejlepším základem pro určitý obor studia na univerzitě a které kombinace předmětů jsou méně ideální. Některé z nich umístily své „vstupní profily“ na webové stránky Služby pro přijímání na univerzity a koleje (*University and Colleges Admissions Service – UCAS*).³

Konkurence v přijímání na prestižní univerzity je velká, mnozí uchazeči o studium lékařství, angličtiny, práva apod. mají tři nebo čtyři známky A ze zkoušek *A-level*.

Jaké jsou méně ideální předměty pro zkoušky *A-level*? Podle Cambridgeské univerzity jsou to například: účetnictví; umění a design; obchod; komunikace; tanec; design a technika; drama a divadlo; filmová studia; zdravotnictví a sociální péče; domácí hospodářství; informační a komunikační technologie; studium využívání volného času; mediální studia; hudební technika; fotografie; tělesná výchova; sport; cestování a turismus.

Univerzita radí žákům, aby si z tohoto seznamu nevybírali víc než jeden předmět, který doplní dvěma obtížnějšími předměty, např. matematikou.

AK

¹ Viz např.: *Závěrečné zkoušky ve středních školách ve Velké Británii. Zpravodaj, 2003, č. 9, s. 8-10. Nebo vedle v angličtině.*

² <http://www.russellgroup.ac.uk>

³ <http://www.ucas.ac.uk/>

Pramen: Story from BBC NEWS:

<http://news.bbc.co.uk/1/hi/education/7174848.stm>

Published: 2008/01/07 12:34:08 GMT

General Certificate of Education Advanced level

Country: United Kingdom (ENG/WLS/NIR)

Level: ISCED 3

Explanatory note: Single-subject qualification which is normally awarded to students aged 18 or over on completion of general upper secondary education, and may also be awarded in adult education. It is divided into two parts. The *General Certificate of Education Advanced Subsidiary level* (GCE AS level) covers the less demanding material in an A level course, and is normally taken at the end of the first year of study. It is made up of three units and is a qualification in its own right. The full *General Certificate of Education Advanced level* (or A2) requires a further three units of study in the second year. A few AS courses do not lead to a full A level. Most pupils study 4 or 5 subjects at AS level and continue with 3 subjects at A2, choosing from a wide range of general and some vocational subjects. These qualifications are certificated by independent awarding bodies, all of which offer syllabuses for a range of subjects. They are regulated by the qualifications and curriculum authorities. Most units are assessed by means of an examination but some by coursework. In most A levels, coursework accounts for 20-30% of the marks. The one or more certificates indicate the names of the individual subjects and grades obtained. Passes are graded on a descending scale from A to E, while grade U (unclassified) is a fail. The A2 qualification is an advanced level (3) qualification within the National Qualifications Framework and gives access to tertiary education, depending on the institution and programme concerned and the number and grades of passes obtained. It also gives access to employment and certain forms of training. See also *Advanced Vocational Certificate of Education*. Abbreviation: A level, GCE A level.

Pramen: *European Glossary on Education : Volume 1 - Second edition: Examinations, Qualifications and Titles. Brussels : Eurydice, 2004. ISBN 2-87116-366-9. http://www.eurydice.org*

Žáci profesních škol a další studium

Expertní komise dbb/tarifunion¹ uspořádala v Berlíně symposium na téma *Propojení školy a vysoké školy*. Symposia se zúčastnili přední zástupci německých učitelských svazů, Německého svazu filologů, Svazu vzdělávání a výchova a Svazu vysoká škola a věda.

V roce 2001 tvořili studující vysokých škol, kteří prošli cestou profesní přípravy, 37 % z celkového počtu studentů. Z toho vyplývá, že cesta profesní přípravy není slepou uličkou a poskytuje mnoho možností pro zahájení studia na odborné vysoké škole či na univerzitě.

Odstupňované obory vzdělávání v profesních školách umožňují, aby na každé ukončené vzdělání navazovalo vzdělávání vedoucí dále. Jako vstupenku na univerzitu propůjčují střední odborné školy (*Fachoberschulen*) a profesní školy pro dospělé (*Berufskollegs*) zralost pro odbornou vysokou školu a odborná gymnázia (*Fachgymnasien*) a profesní vyšší školy (*Berufsober-schulen*) všeobecnou zralost pro vysoké školy nebo zralost pro vysoké školy vázanou k oboru.

Studie TOSCA „Transformace sekundárního školního systému a akademické kariéry“ provedená v Bádensku-Württembersku ukazuje, že existují úspěšné modernizační tendence, které odpovídají potřebě vyššího vzdělání v moderních průmyslových zemích. V Bádensku-Württembersku získává v současné době třetina všech maturantů zralost pro vysokou školu v odborných gymnáziích.

Zvláštní význam mají obory vzdělávání, které poskytují dvojí kvalifikaci. Například v Hesensku lze dosáhnout zralosti pro odbornou vysokou školu ve spojení s profesní školou nebo s dvouletou odbornou školou. V Hamburku poskytuje gymnázium Altona žákům ve spolupráci s Živnostenskou školou pro chemii, farmacii a agrární hospodářství možnost získat kromě maturity zároveň i úplnou odbornou kvalifikaci chemicko-technického asistenta. V ostatních spolkových zemích existují podobné modely. V Bavorsku nabízí odborné školství mnoho možností, jak získat oprávnění k přijetí na odbornou vysokou školu nebo na vysokou školu. Podle bavorského zákona o výchově a vyučování (*BayEUG*) lze všeobecnou zralost pro vysokou školu a zralost pro vysokou školu s vazbou na obor získat přes profesní vyšší školu nebo ve školském pokusu *FOS 13*. Zralosti pro odbornou vysokou školu lze dosáhnout ve střední odborné škole, doplňkovou zkouškou v odborné škole (např. v mistrovské škole či ve škole pro techniky) nebo na odborné akademii (*Fachakademie*).

Důležité je zaměřit se na Evropský rámec kvalifikací (EQF) a na Evropský systém přenosu kreditů pro od-

borné vzdělávání a přípravu (ECVET). Je třeba dávat pozor zvláště na to, aby se kompetence získané v profesní přípravě započítávaly také ke studijním výsledkům. Toto hodnocení kvalifikací slouží především ke zvýšení transparentnosti kvalifikací získaných při vzdělávání v Evropě a ke zlepšení prostupnosti v Evropě i v národních systémech.

Důležité téma též pro profesní školy

Poradenství by mělo začínat již v době školní docházky tak, aby si žáci mohli správně zvolit vzdělávání podle své způsobilosti a sklonu k nějaké profesi.

Spolupráce mezi odbornými a vysokými školami na tomto poli není dobrá. Na jedné straně je Ministerstvo kultury (*Kultusministerium*), které je v tisku často označováno za „Ministerstvo školství“ („*Schulministerium*“), a na druhé straně Ministerstvo pro vědu (*Wissenschaftsministerium*), pod které spadají univerzity. Obě ministerstva jsou však zpravidla řízena odděleně.

Zajišťování kvality ve školách

Současná společenská a hospodářská změna vyžaduje značnou přizpůsobivost škol a hospodářská sféra jako odběratel požaduje od absolventů vysokých škol také klíčové kvalifikace. Má-li se toho dosáhnout, musejí žáky a studenty první řadě podporovat rodiče a škola. V usnesení Konference ministrů kultury (KMK) jsou k tomu stanovena příslušná pole jednání, k nimž patří zlepšení kvality výuky a dodržování vzdělávacích standardů pro absolvování střední školy.

V rámci rozvoje školy se má prostřednictvím personálního, organizačního a vzdělávacího rozvoje posílit vlastní zodpovědnost školy. Od roku 2006 odpovídají školy v Hesensku za rozpočet na další vzdělávání a suplované hodiny, od roku 2008 si bude každá škola tvořit rozpočet sama. Učební plány mají být nahrazeny oborově specifickými kurikuly tak, aby žáci byli po dvanácti letech ve škole lépe připraveni na studium na vyšším stupni. Modely spolupráce mezi školou a vysokou školou, které jsou k tomu určeny, se mají rozšířit.

Kvalita péče o studenty na vysoké škole

Q studia =

Q výzkumu \times Q učení \times Q studentů \times Q rámcových podmínek

Q v této rovnici znamená kvalita.

Ze vzorce vyplývá, že kvalita celého vysoké školství závisí na každé součásti. Celkový produkt dává nulu, pokud je jeden z faktorů nula. Tím nejhorší část produktu určuje celkový produkt.

Výzkum je např. dobrý tehdy, když je hodně uveřejněných prací, učení, když je prezentace moderních poznatků při zachování odborné úrovně jasná a srozumitelná a podněcuje k samostatné práci. Studenti jsou dobří tehdy, když vědí, jak studovat. Studentům totiž často chybí dovednost porozumět textům, správně se vyjadřovat písemně a ústně, plyně mluvit v cizích jazycích, ovládat základní znalosti v přírodních vědách a ve všeobecném vzdělání.

Vysoké školy obecně zjišťují, že studenti mají často příliš mnoho nedůležitých detailních znalostí, přičemž jim unikají souvislosti a systémy a ve školách se zanedbává podpora dovednosti studovat. To vede na mnohých univerzitách k tomu, že se přijímací zkoušky provádějí s cílem zlepšení celkové kvality studia.

Ke zlepšení spolupráce a propojení mezi školami a vysokými školami mohou pomoci např. tyto aktivity:

- vědci chodí do škol na speciální akce;
- žáci navštěvují na univerzitách odborné směry;
- žáci zpracovávají projekty ve spolupráci s nějakou univerzitou;
- učitelé jsou zváni k výměně myšlenek a názorů;
- vědci nabízejí žákům speciální přednášky (sobotní přednášky pro žáky);
- odborné směry na univerzitách poskytují školám materiální podporu.

Německý svaz vysokých škol (*Deutsche Hochschulverband*) ve výhledu do roku 2012 konstatoval, že nyní jsou zapsány dva milióny studentů a v roce 2012 by mělo na vysokých školách studovat 2,7 miliónů lidí. Kvalitu vzdělávání může zajistit jen numerus clausus. Bakalářské studium funguje jako „průtokový ohřívač“ tak, aby do magisterského studia mohli být vybráni ti nejlepší.

Statistiky ukazují, že zatímco v roce 1995 připadalo na jednoho profesora 53 studentů, v roce 2003 to bylo již 62 studentů. Podle prognóz Německého svazu vysokých škol se tento poměr bude v důsledku očekávaném velkém počtu studujících dále ještě zhoršovat.

Příklady realizace

Modelový pokus, který se realizuje ve spolupráci s Nadací Roberta Bosche po dobu jednoho roku, spočívá v tom, že pro žáky se ve volném čase na začátku školního společně pořádají přednášky, organizuje se návštěva univerzitní knihovny a jednotýdenní „letní škola“. Kromě toho učitelé z vysokých škol navštěvují

školy s cílem získat žáky pro studium podnikového hospodářství.

Bylo zjištěno, že:

- zájem zaměstnanců vysokých škol na spolupráci se školami je značný tehdy, pokud je na univerzitách nedostatečný počet studentů;
- zájem zaměstnanců např. humanitní oborech je malý, protože studenty není třeba ke studiu lákat.

Souhrn

Ze symposia vyplynulo, že se propojení mezi školami a vysokými školami musí značně zlepšit. Existuje sice několik příkladů podařených projektů, musí se však institucionalizovat profesní poradenství a poradenství pro žáků celkově. Zde se nabízí přijetí finského modelu, podle kterého se žákům dostává poradenství průběžně od mateřské školky až do konce vzdělávání.

Mnohem důležitější však je to, aby se v Německu upustilo od běžného myšlení „orientovaného na certifikaci“, které je stále zaměřeno pouze na závěrečné zkoušky. Člen Německého svazu filologů vysvětloval rozhodování maturantů o volbě profese a studia a přitom uvedl, že každý žák myslí pouze na závěrečné zkoušky, na maturitu (*Abitur*) a pak ne dále. Žáci svá profesní přání rozvádějí do šířky a nemyslí na to, že se po škole se pokračuje dále.

Člen Svazu vzdělávání a výchova doporučil, aby se školní vyučování nevázalo příliš pevně na učebnice, nýbrž se zaměřilo na to, co probíhá v běžném životě.

Profesní školy jsou na správné cestě, podporují-li u svých žáků prostřednictvím práce spojené s učebními poli kompetenci profesního jednání, tak jak ji definovala Konference ministrů kultury v podpoře učebních plánů. Tato kompetence by se pak měla na vysokých školách dále rozvíjet. Kruhový proces, do něhož by byly zapojeny školy, podniky a vysoké školy, by měl být dále rozvíjen vzájemnou výměnou a porovnáváním zkušeností tak, aby se z něj stal regulační obvod, ve kterém by se vzájemně ovlivňovaly všechny prvky. Toto propojení by fungovalo pravděpodobně ještě lépe, kdyby se institucionalizovalo.

Přeložila Jana Šatopletová

¹ <http://www.tarifunion.dbb.de/>

Pramen: Pohlmann, Heiko: Werden Schüler auf das Studium vorbereitet? Berufsbildende Schule, Jg. 58, 2006, Nr. 1, S. 4-7.

Profesní navigátor pro budoucí povolání

Zjistit, zda se člověk hodí pro nějaké povolání dříve, než se na ně začne připravovat, je vždycky výhodné. V příloze *Der Ausbilder* německého časopisu W&B jsou porovnávány dvě metody předpovídání vhodné profese.

Metoda Rudolfa Amthauera, který srovnával intelligenční profily testu struktury inteligence (TSI) s profily zkoumaných osob (probandů). Při tom zjistil, že typické profesní profily existovaly již před profesní přípravou a nevznikají teprve při vzdělávání. Postup spočívající výlučně na inteligenci však nebyl z mnoha důvodů úspěšný. Porovnává-li se Amthauerova koncepce s profesním navigátorem (*Berufsnavigator*), ukáží se některé rozdíly.

Amthauer (TSI)	Profesní navigátor
Profily spočívají pouze v inteligenci.	Profily zohledňují celkovou osobnost.
Profily inteligence jsou obsaženy v podtestu TSI.	Celková osobnost se zachycuje pomocí 50 charakteristických rysů (proměnných).
Testy inteligence jsou náročné a nezabavné.	Zpracování profesního navigátora žáky hodně baví (na stupnici o pěti stupních hodnota 1,6).
Porovnávání profilů je jednorozměrné, tj. porovnávaly se dvě „linie“.	Porovnávání profilů je více-rozměrové. Porovnávání se provádí pomocí Euklidovy distance, např. podle algoritmu WARD.
Základem profilu inteligence byl výsledek jednoho probanda v testu inteligence.	Profil osobnosti u profesního navigátora se zjišťuje prostřednictvím <i>peer group</i> , tj. skupiny, ve které se všichni členové – většinou čtyři – dobře znají.
Počítá se pouze výsledek inteligence v době testu.	Jako podklad pro hodnocení slouží všechny vlastnosti a dovednosti, které žák po dlouhou dobu vykazoval.
Testování inteligence trvá 90 minut plus cca jednu hodinu pro vyhodnocení a interpretaci. Ke zpětné vazbě dochází zhruba za jeden týden.	Zjišťování dat u 4 až 5 žáků trvá zhruba čtvrt hodiny. Hodnocení probíhá pomocí počítače a je k dispozici okamžitě po shromáždění dat.
Výpovědní síla profilů probandů je o to menší, oč mladší probandi jsou.	Podle dosavadních poznatků se profesní navigátor může s úspěchem používat již u žáků 10. tříd. Tím se mohou včas nastavit výhybky (výběr výkonnostních kurzů), usiluje-li se o určitý profesní cíl.

Empiricky bylo získáno 17 hlavních a 33 vedlejších charakteristických rysů, které pokrývají celkovou šíři osobnosti. Hlavními rysy jsou: vzdělání, rozhodnost, řídicí dovednost, inteligence, dovednost učit se, motivace, samostatnost, sociální kompetence, cílevědomost, zatížitelnost, flexibilita, paměť, dovednost koncentrace, kreativita, prostorová představivost a jazykové nadání. K hlavnímu rysu zatížitelnost patří např. vedlejší rysy, jako je humor, vyrovnanost, sebevědomí a tolerance.

Hlavní a vedlejší rysy se operacionalizovaly a žákům se ukazují při všech postupech zjišťování shody, takže je zajištěno stejné hodnocení. Operacionalizace pro rys zatížitelnost je např.: *Zatížitelnost*: Nezhroutit se fyzicky ani psychicky ve stresových situacích stejně jako při dlouhodobém zatížení. *Humor*: Rozumět hodnotě „věci“: Co je v životě důležité? Peníze? Vážnost? Umět se smát sám sobě. *Vyrovnanost*: Nebýt náladový nebo závislý na náladách; nemít žádné „výkyvy“; snášet zátež. *Sebevědomí*: důvěra ve vlastní schopnosti, v odbornou kompetenci; být schopen zvládat malé chyby. *Tolerance*: Být schopen potlačit vlastní normy a představy o hodnotách, např. při konfrontaci s rozdílně smýšlejícími lidmi, s jinými kulturami.

Vědecká prověrka se vztahovala na všechny aspekty postupu:

Způsob a forma rozdělení odpovědí žáků, prověrka výše uvedených rysů, pokud jde o shodu, prověrka expertních posudků ohledně jejich výpovědní síly atd. Dva výsledky těchto prověrek jsou zde uvedeny:

- Podle názorů expertů jsou nejdůležitější – berou-li se v úvahu všechny profese – následující hlavní rysy: inteligence, zatížitelnost, dovednost koncentrace a paměť. Ve střední oblasti se nachází kreativita, flexibilita, rozhodnost, samostatnost, jazykové nadání a motivace. Spíše menší význam mají: cílevědomost, sociální kompetence, otevřenost, řídicí dovednost, dovednost učit se, prostorová představivost a vzdělání. Vzdělání je podle toho pro většinu profesí spíše bezvýznamné.

- Nezávislí experti ohodnotili profil lékaře, psychiatra a psychologa. Zatímco se profily lékařů a psychiatrů shodují z více než dvou třetin, u psychiatrů a psychologů styčné množství dosahuje jen málo přes 10 %.

Pomocí profesního navigátora bylo ze 136 žáků vybráno přesně 34, kteří se hodí pro profese z kovo a elektrooborů. Tento výběr byl prověřen pomocí testů

vací baterie firmy Hauni. Přitom se ukázalo, že děvčata byla zastoupena silněji, než to odpovídalo jejich podílu ve skupině žáků. Nejlepších výsledků ve srovnávacím testu žáci dosáhli v podtestech, které zachycovaly technické nadání. Nejhorší výsledky byly v pasivní slovní zásobě, tj. při pochopení řeči.

Pomocí profesního navigátora se může během 75 minut zachytit více rysů než pomocí postupu v hodnotícím středisku (*Assessment Center*), který trvá dva a půl dne, a přitom se tam nemohou posuzovat např. proměnné, jako je čestnost, píle, humor a rozhodnost, což může skupina spolužáků poskytnout. Proto se nelze divit, že na pětistupňové škále odpovídá 26,2 % žáků na otázku, zda profesní návrhy odpovídají jejich představám, *velmi dobře* a 49,9 % *dobře*. To je v každém případě 69,1 % namátkového vzorku. 25,1 % odpovědělo na otázku *uspokojivě*, 5 % *špatně* a jen 0,7 % *velmi špatně*. Započítá-li se skupina žáků, kteří odpovídají *uspokojivě*, k pozitivnímu hodnocení, je to 94,2 %.

I když skupinu *uspokojivě* rozdělíme a jednu polovinu připočítáme k pozitivnímu a k negativnímu hodnocení, dostaneme 80 %.

Stručně řečeno: Profesní navigátor je objektivní, spolehlivý a platný postup měření pro předpověď vhodné profese.

Je však třeba podotknout, že namátkový vzorek žáků není reprezentativní. Proto je nutné, aby se dosavadní pozitivní předpovědi zajistily dlouhodobými studii. Přitom se studijní, popř. profesní úspěch musí srovnávat s předpověďmi.

Přeložila Jana Šatopletová

Pramen:

Weise, Georg: Der Berufsnavigator als Messverfahren zur Berufsvorhersage. Wirtschaft und Berufserziehung, 2006, Nr. 8, S. 33-34.

Studium nebo profesní příprava?

Zamyšlení nad dalším vývojem vysokoškolského vzdělávání v Německu a zájmem o studium mezi mladými lidmi jsme převzali z editorialem německého časopisu W&B.

Ti, kdo ukončí nejméně dvanáctiletou školní docházku a stanou se absolventy školy s požadovanou zralostí pro vysokou školu, mají tudíž i nutné oprávnění ke studiu. Vstupenka ke studiu dnes otevírá stále širší nabídku, od klasických univerzit a technických vysokých škol přes odborné vysoké školy až po profesní akademie nebo také soukromé hospodářské *Business Schools*. V nové éře importovaných struktur studia a nových označení bakalář a magister zároveň dochází ke spojování tradičně oddělených oblastí nabídky: Duální studijní obory platí jako moderní žolík v nejrůznějších formách, buď jako *čisté* studium s vysokými podíly praxe, nebo profesně průvodní, popř. profesně integrační.

O to napínavější je objasňovat chování při volbě vzdělávání u skupiny oprávněných ke studiu, a tím získávat informace o poptávce na trhu nabídek terciárního vzdělávání. Zvláštní zásluha se přitom přisuzuje vysokoškolskému informačnímu systému (*Hochschul-Informationssystem GmbH – HIS*), který po desetiletí shromažďuje a vyhodnocuje statistické údaje týkající se německého vysokého školství.

Data platná od sedmdesátých let

Téma „Oprávněný ke studiu: přechod ke studiu, k učňovství a do povolání“ patří již od poloviny 70. let k hlavním oblastem empirického výzkumu HIS.

Od července 2006 jsou k dispozici výsledky týkající se toho, jak se rozhodovali mladí lidé oprávnění ke studiu v roce 2004. HIS zpracoval poznatky z průběhu volby a ve srovnání s léty 1990, 1996, 1999 a 2002 stanovil dlouhodobé trendy. Hlavní otázkou je, jak se oprávnění ke studiu rozhodují mezi třemi alternativami: Volí buď studium, nebo profesní přípravu, nebo se rozhodují pro dvojí kvalifikaci?

Výsledky zpracované HIS na první pohled překvapí. V roce 2004 pouze méně než 10 % všech oprávněných ke studiu nechtělo půl roku po ukončení školy začít se získáváním další kvalifikace. Pět procent z této skupiny však již má profesní přípravu.

Chování při konkrétní volbě profese se v roce 2004 projevilo u většiny oprávněných ke studiu (přes 93 %) jako naprosto jednoznačné. 68 % se rozhodlo výhradně pro studium a 22 % výhradně pro profesní přípravu jako další způsob získávání kvalifikace pro profesi. Pouze tři procenta chtěla spojit profesní přípravu následující po škole a studium k získání dvojí kvalifikace.

Studium před profesní přípravou?

Studie HIS z toho vyvozuje, že polarizace základních rozhodnutí o další kvalifikaci – buď studium, nebo profesní příprava – kterou je možno pozorovat od začátku 90. let, dosáhla svého dosud nejvyššího bodu.

U téměř nezměněných celkových podílů oprávněných ke studiu v roce 2004 došlo u časově náročné cesty k profesi přes dvojí kvalifikaci k poklesu z 12 % v roce 1990 na pouhých 3 % v roce 2004. Tento vývoj je pokládán za obecný trend ve všech zkoumaných dílčích populacích. To potvrzuje posun ve volbě vzdělávání od poloviny 90. let do roku 2002 zjištěný HIS ve prospěch tzv. královské cesty *zralost pro vysokoškolské studium – studium – profese*. Podíl královské cesty stoupl ze 46 na 56 % v roce 2002 a v roce 2004 se na této hodnotě stabilizoval.

Zajímavé jsou poznatky studie o těch, kteří navzdory zralosti pro vysokou školu dali přednost profesní přípravě. HIS pozoruje protichůdný vývoj u *výhradně neakademické profesní přípravy*. Tato skupina dosáhla v roce 2002 opět nízké úrovně (22 %), která se rovná údajům z první poloviny 90. let, a je tudíž značně pod hodnotou podílu, který předtím činil zhruba třetinu.

Kvóty pro profesní přípravu

V letech 1990-1999 došlo ke značnému posunu struktury obou způsobů získávání profesní kvalifikace zahrnutých v kvótách pro profesní přípravu. Neustále klesal podíl oprávněných ke studiu, kteří v návaznosti na profesní přípravu plánovali ještě zahájení studia, z 12 na 6 %. Stoupl podíl těch, kteří se rozhodli výhradně pro profesní přípravu jako kvalifikaci následující po škole, z jedné pětiny téměř na jednu čtvrtinu. V roce 2002 pak podíly obou skupin značně klesly. Brutto kvóta pro profesní přípravu se zredukovala z jedné třetiny na pouhou čtvrtinu.

V roce 2004 zjistil HIS opačný vývoj, i když značně oslabený. Zaznamenán je pokles lidí usilujících o dvojí kvalifikaci ze 4 na 3 % a nárůst těch, kteří usilují o neakademické absolutorium, z 20 na 22 %. I přes značné rozdíly u jednotlivých skupin se ve studii objevuje úbytek lidí s dvojí kvalifikací až na 2 nanejvýš 3 %.

HIS dochází u chování oprávněných ke studiu při volbě profese brzy po získání zralosti pro vysokou školu k výsledku dlouhodobého průběhu: v letech 1994-1999 byla zaznamenána velká stabilita kvóty profesní přípravy, v roce 2002 výrazný pokles a v roce 2004 následná stabilita na této nízké hodnotě. Mezi jednotlivými spolkovými zeměmi jsou však velké rozdíly.

Vzhledem ke klesající oblíbenosti profesní přípravy místo studia, jsou především zajímavé motivy oprávněných ke studiu pro jejich volbu. U argumentů pro profesní přípravu chtěli téměř dvě třetiny těch, kteří studium odmítli, *sami co možná nejdříve vydělávat peníze*. Polovina dotázaných také udává, že *je zajímavá více nějaká praktická činnost než teoretické studium*. A třetina měla již *pevný profesní cíl, který nepředpokládá studium*.

U důvodů pro nezvolení studia dominují argumenty: *trvá příliš dlouho* (35 %), *studijní poplatky jsou zátěž* (23 %), *chybějící osobní finanční předpoklady a neochota zadlužit se placením poplatků po přijetí Spolkového zákona o podpoře profesní přípravy* (22 %).

Posuny

Z hlediska profesní přípravy nejsou výsledky studie HIS příznivé. Při hledání pochybností o validitě – ne zjištěných údajů, nýbrž jejich hodnocení – se najdou důležitá fakta. V dotazníku z roku 2004 HIS ještě důsledně nezachytil nový vývoj v politice vzdělávání. V roce 2006 vedlo vítězné tažení bakalářského a magisterského systému k povýšení profesních akademií do terciární, tedy akademické oblasti. Profesní akademie dnes směřují udílet bakalářský titul a pro oprávněné ke studiu se stávají zajímavé i mimo zemi svého původu, Bádensko-Württembersko. V nové studii 2006 pro rok šetření 2004 nezařadil HIS profesní akademie do oblasti vysokého školství, nýbrž k profesní přípravě, a tudíž z dnešního pohledu zvolil špatnou škatulku.

Navíc v tradiční typologii HIS pro rok 2004 vůbec neexistuje nabídka duálních studijních oborů; integrovaná nebo propojená profesní příprava není vůbec zahrnuta. To se potvrzuje definicí „dvojí kvalifikace“. Zde jsou zahrnuti pouze ti, kteří absolvují jednu uzavřenou profesní přípravu nebo uzavřené akademické studium v časovém součtu a za sebou.

To se však míjí s měnícím se trhem nabídek terciárního vzdělávání. Mnohé podniky nyní objevují především v řemeslně technické oblasti přednosti duálního studia, které spojuje profesní přípravu a užší vědeckou kvalifikaci, od modelů provázejících profesi až po profesně integrující modely.

Tím se svět profesní přípravy, podle HIS ohrožený, ocitá v lepší pozici. Zdá se, že Boloňský proces, který byl v Německu zpočátku tak neoblíbený, má také své dobré stránky. Zavedení titulu bakalář jako absolutorium poskytující odbornou kvalifikaci v akademickém vzdělávání, které se zprvu převážně považovalo za ohrožení, otevírá v realitě praktického života zajímavé perspektivy. Způsob uvažování podniků je zjevně pragmatický a méně systematický. U duálních bakalářských nabídek se nepotvrdila obava z *komínového efektu* ve směru dominantního vysokoškolského vzdělávání, nýbrž se snad dokonce objevuje šance, že dojde ke spolupráci s profesní přípravou v *žádoucí vyšší oči*. Vyčkejme.

Přeložila Jana Šatopletová

Pramen: Feuchthofen, Jörg E.: Studium oder Berufsausbildung? Wirtschaft und Berufserziehung, 2006, č. 9, s. 2-3.

Počáteční odborné vzdělávání v budoucnu

Výzkumní pracovníci a politici se dosud zaměřují na to, jak může další odborné vzdělávání pomoci odvrátit důsledky stárnutí pracovních sil pro evropskou ekonomiku. Mnohem méně pozornosti je věnováno účinku demografických trendů na počáteční odborné vzdělávání (POV¹). Cedefop proto začal zpracovávat studii na toto téma.² Výsledky studie ukáží pokles v počtech žáků a absolventů počátečního odborného vzdělávání. Tento pokles ovlivní poptávku po vyučujících a infrastrukturu vzdělávání a v některých zemích může vést k nedostatku pracovních sil.

Metody a výsledky

Studie poskytuje krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé předpovědi (na období do roku 2030) o budoucích studentech a absolventech odborného vzdělávání (OV¹) v členských státech EU (EU-27). Jsou založeny na nejnovějších předpovědích Eurostatu o populaci. Analýza se soustřeďuje na věkovou skupinu s nejvyšší účastí v POV – lidi ve věku 15–24 let. Pozorované míry účasti a absolvování (průměr za období 1998–2004) jsou brány jako konstantní v průběhu celého předpovídaného období – studie se soustřeďuje na vliv čistě demografických trendů na počty studentů a absolventů.

Za předpokladu, že míry účasti na vzdělávání zůstanou v budoucnosti nezměněny, očekává se pokles celkového počtu studentů v POV (ISCED 2-5) ze 14,2 mil. v roce 2005 na 11,9 mil. v roce 2030 podle „základní“ populační varianty – tj. pokles o 17 %. (Ve „vysoké“ populační variantě je to 13,7 mil. a v „nízké“ variantě 10,2 mil.) Zvláště na vyšší sekundární úrovni (ISCED 3) je pokles značný: z 11,5 mil. v roce 2005 na 9,6 v roce 2030, téměř o 2 mil. studentů. Východoevropské a baltské státy a Německo čeká podstatnější pokles (1,7 mil. studentů na úrovni ISCED 2-5 v roce 2030, což je přibližně 73 % celkového poklesu v EU v roce 2030. V absolutních číslech budou poklesy největší v Německu (478 mil.) a v Polsku (500 mil.)

Za předpokladu konstantní míry absolvování bude očekávaný počet absolventů klesat proporcionálně k počtu studentů POV. Počet absolventů POV (ISCED 3-5) klesne z 3,7 mil. v roce 2005 na 3,1 mil. v roce 2030. Současný posun v oborech vzdělávání – méně absolventů ve strojírenství, výrobě a stavebnictví (hlavně ve výrobě) a více absolventů v přírodních vědách, matematice a výpočetní technice (hlavně výpočetní technice) – bude podle očekávání pokračovat.

Předpovídaný pokles absolutních počtů studentů trvající nejméně do roku 2030 znamená, že v budoucnu může být vyžadováno méně vzdělávací infrastruktury, včetně školních budov a tříd. Podobně může být potřebný nižší počet učitelů a instruktorů za předpokladu, že počty studentů na jednoho učitele a kvalita

vyučování zůstanou konstantní. Podle jedné předpovědi bude v roce 2030 třeba o téměř 150 tisíc učitelů méně (měřeno podle plných úvazků).

Pokud by se měly počty studentů a absolventů udržet na současné úrovni, čímž by se zabránilo zmenšení současného systému POV, musely by míry účasti na POV podle jednoho scénáře vzrůst do roku 2030 o 20 %. Míry účasti na vzdělávání již jsou vysoké, zvláště ve věkové skupině 15–19 let, a proto by to vyžadovalo podstatný posun ze všeobecných do odborných a předprofesních směrů vzdělávání, zejména na úrovni ISCED 3.

Malý počet absolventů OV bude znamenat méně vstupů na trh práce. Těžko předvídat, zda budoucí nabídka absolventů OV splní potřeby trhu práce.

Další studie předpovídají důsledky stárnoucí populace na pracovní síly; Carone² uvádí, že přes předpovídané zvýšení měr zaměstnanosti a snížení měr nezaměstnanosti bude tempo růstu pracovních sil a zaměstnanosti v EU-25 do roku 2020 pozitivní a potom se změni na negativní až do roku 2050. V některých členských státech (např. v Polsku a Švédsku) dochází k vyššímu poklesu počtu absolventů OV ve srovnání se zaměstnaností, což ukazuje na potenciální nedostatek absolventů OV na trhu práce. V jiných zemích, např. v Řecku, Irsku, Slovinsku a v Portugalsku, se počet absolventů ve srovnání se zaměstnaností zvyšuje.

Důsledky pro politiku

Tyto silné demografické trendy nebude snadné překonat. Ukazuje se, že zvýšení míry porodnosti pravděpodobně nebude mít úspěch. Zvýšení imigrace by mohlo krátkodobě pomoci s řešením problémů trhu práce, avšak imigrační toky by musely být velké a udržitelné, pokud by se současná věková struktura měla zachovat. Navíc by imigrace musela přicházet ze zemí mimo Evropu, takže by členské státy získávaly výhodu na úkor jiných zemí. Migrantů z neevropských zemí obvykle potřebují podstatnou profesní přípravu, aby vyhověli potřebám ekonomiky EU.

Chtějí-li politici zvýšit účast na pracovních silách, musejí se zaměřit na specifické skupiny. Zvýšení míry účasti mladších věkových skupin v pracovních silách

může vést k nižším mírám účasti ve vzdělávání, s negativním účinkem na vstup do POV. Politika zaměřená na zvýšení účasti migrantů, žen a starších lidí v pracovních silách může proto být neefektivnějším způsobem, jak čelit těmto nesrovnalostem.

Výdaje na vzdělávání jsou však součástí celkových veřejných výdajů. Nelze očekávat, že potenciální úspory ve vzdělávání vykompenzují zvýšení dalších nákladů spojených se stárnutím obyvatelstva, např. nákladů na důchody, zdravotnickou a dlouhodobou péči. Klesající počty studentů nemusí znamenat menší výdaje na odborné vzdělávání. Politici mohou naopak usilovat o přeměrování financí na zlepšení kvality a efektivnosti vzdělávacích systémů. „Negativní“ demografické trendy mohou mít i dobré důsledky.

¹ Zkratka POV a OV slouží jen pro účely tohoto článku.

² Cedefop. *Demographic perspectives and implications for vocational education and training.*

www.nidi.knaw.nl/en/output/2007/nidi-2007-demographicperspectivesvet.pdf

³ Carone, G. *Long-term labour force projections for the 25 EU Member States : a set of data for assessing the economic impact of ageing. European Commission Economic Papers No. 235. Brussels: European Commission, 2005.*

Pramen: Cedefop. *Student numbers highlight policy dilemmas. Cedefop Info, 2007, č. 3, s. 3.*

Co nového v časopisech

<p>Formation Emploi</p> <p>MASDONATI, Jonas, LAMAMRA, Nadia, GAY-DESCOMBES, Benoît et DE PUY, Jacqueline</p> <p>Les enjeux identitaires de la formation professionnelle dual en Suisse : un tableau en demi-teinte. [Otázka identity v duální profesní přípravě ve Švýcarsku: polojasný obraz.]</p> <p>Formation Emploi, 2007, No. 100, p. 15-29, lit. 41.</p> <p>V článku se probírá otázka, jakou roli má duální profesní příprava při vytváření identity učňů. Pro zodpovězení této otázky byly použity výsledky shromážděné ze dvou probíhajících výzkumných projektů prováděných Švýcarským spolkovým ústavem pro odborné vzdělávání (SFIVET) u učňů v prvním ročníku. První výsledky výzkumu ukazují silné stránky i slabiny tohoto systému pokud jde o to, jak přispívá k rozvíjení identity učňů. Autoři navrhnou, jak podpořit silné stránky, např. zlepšením přechodu ze školy do profesní přípravy a zvýšením úlohy mistrů odborné výchovy.</p>	<p>MARTI, Laurence</p> <p>La qualification ouvrière en Suisse : vers un système à deux vitesses? [Dělnické kvalifikace ve Švýcarsku: k systému dvou rychlostí?]</p> <p>Formation Emploi, 2007, No. 100, p. 31-47, 4 tab., 1 graf, lit. 13.</p> <p>V posledních 50 letech se nejvíce lidí ve Švýcarsku připravuje na dělnická povolání prostřednictvím učňovství. Jak tento systém odpovídá na vzrůstající požadavky na kvalifikace pokud jde o profesní přípravu, nedostatek kvalifikovaných pracovních sil a přetrvávající nezaměstnanost? Článek popisuje současnou situaci a trendy, a z toho vyplývající úkoly na základě šetření, které autor provedl v oborech restaurátérství, hodinářství a strojírenství.</p>
<p>FELLI, Romain, GOASTELLE, Gaële et LERESCHE, Jean-Philippe</p> <p>Existe-t-il un marché du travail académique franco-suisse? [Existuje francouzsko-švýcarský akademický trh práce?]</p> <p>Formation Emploi, 2007, No. 100 (2007), p. 49-64, 6 tab., lit. 26.</p> <p>Jaká jsou vzájemná spojení a vzájemné vztahy mezi francouzským a švýcarským akademickým trhem práce? Je francouzský systém vysokoškolského vzdělávání a výzkumu trhem pro švýcarské akademiky a naopak? Článek přináší výsledky kvantitativní analýzy vzájemných spojení mezi oběma trhy práce založené na empirických datech. Jsou zkoumány nástroje podporující vědeckou spolupráci mezi oběma zeměmi. Zjišťuje se, zda je možné integrovat francouzsko-švýcarský akademický trh práce do evropského kontextu.</p>	<p>HANHART, Siegfried</p> <p>Les entreprises suisses : un investissement faible et sélectif dans la formation continue. [Švýcarské podniky: malé a selektivní investice do dalšího vzdělávání.]</p> <p>Formation Emploi, 2007, No. 100, p. 65-78, 3 tab., lit. 17.</p> <p>Další odborné vzdělávání (<i>formation professionnelle continue</i> - FPC) ve Švýcarsku spočívá hlavně na jednotlivých a firmách. Konfederace a kantony hrají je podružnou roli. Je proto důležité zlepšit postoj. V rámci národního výzkumného programu bylo provedeno šetření výdajů na další odborné vzdělávání ve 1750 veřejných a soukromých firmách ve Švýcarsku v letech 2000-2003. Výsledky byly srovnávány s údaji získanými v jiných evropských zemích. Výsledky srovnání by mohly být vodítkem pro rozvoj politiky veřejného dalšího odborného vzdělávání ve Švýcarsku.</p>

Formation Emploi	
<p>GIRAUD, Olivier La formation comme politique d'activation des chômeurs en Suisse : divergence d'interprétation. [<i>Profesní příprava jako politika aktivace nezaměstnaných ve Švýcarsku: rozdílnost názorů.</i>] Formation Emploi, 2007, No. 100, p. 93-100, 1 graf, lit. 27. Článek analyzuje různé metody aktivování nezaměstnaných. Pohled na obsah spolkové politiky profesní přípravy ve Švýcarsku a na to, jak, jak je realizována. Ukazuje se, že termín „aktivování“ je ve vztahu k profesní přípravě a k politice zaměstnanosti dosti nejednoznačný, a proto může vést k vzájemně si odporujícím názorům na to, co mezi tato opatření patří. Decentralizace politického systému vyžaduje existenci autonomních středisek s nezávislými pravomocemi, v nichž by se mohlo diskutovat o realizaci příslušných strategií.</p>	<p>JEANNOT, Gilles À quoi ne se réfèrent pas les référentiels métier des agents de développement local? [K čemu nepřibližují profesní standardy pracovníků místního rozvoje?] Formation Emploi, 2007, No. 100, p. 121-135, 1 tab., 1 obr., lit. 14. Profesní standardy určené pracovníkům místního rozvoje ve venkovských oblastech Francie se ukazují jako posunuté vzhledem ke skutečné práci, kompetencím nebo profesních drahách, jak ukázala zevrubná anketa provedená v roce 2003 v regionu Franche-Comté. Tyto neshody pocházejí zejména z apriorních předpokladů přijatých do těchto standardů, aniž by byl brán v úvahu kontext. Autor článku zkoumal praktické účinky diskrepancí mezi obsahem těchto standardů a skutečných situací a došel k závěru, že tyto standardy jsou kontraproduktivní vzhledem k tomu, že byly určeny pro profesionalizaci pracovníků v této oblasti.</p>

Nové knihy v knihovně

SEDLÁČEK, Pavel.

Symbole republiky = Symbols of the Czech Republic. 1. vyd. Praha : Úřad vlády České republiky, 2007. 41 s. ISBN 978-80-87041-29-1 Text též v angličtině. Sg. 26516

Přemysl Otakar II. českého lva proslavil; pod tímto znamením bojoval v bitvách, které se řadí mezi největší střety klasického rytířstva v dějinách středověké Evropy. Během zmatků po jeho násilné smrti si věhlasný znak s dvouocasým lvem přivlastnila česká šlechta ...

Jedni z nás... : několik málo osobností z těch mnoha, které by měly být připomenuty u příležitosti 60. výročí komunistického převratu v únoru 1948 = Some of us... : a handful of the many who should be remembered on the 60th anniversary of the communist coup in february 1948. Autoři textů Mikuláš Kroupa, Adam Drda, Jan Horník a kol. 1. vyd. Praha : Úřad vlády České republiky, 2008. 165 s. ISBN 978-80-87041-36-9 Text též v angličtině. Sg. 26517

Asi čtyři hodiny jsem šel terénem ... a došplhal se až 100 metrů od hranic, tam začíná Schwarzenberský kanál na plavení dřeva. By jsem zpocenej, tak jsem skočil do kanálu, opřel kulovnici o stěnu a nabral si vodu, že se napiju. A jak jsem začal pít, zezadu: „Stůj, ruce vzhůru!“ Otočil jsem se a vidím dva esenbáky, mladý kluky, a vlčáka. Abych střílel, když oni nestříleli, to jsem nepovažoval za vhodný.

HAVEL, Václav.

Evropa jako úkol : výběr z projevů 1990-2004. Texty uspořádal Martin Vidlák. 1. vyd. Praha : Úřad vlády České republiky, 2005. 115 s. (Zamyšlení nad Evropou ; sv. 1) ISBN 80-86734-75-7 Sg. 26518

... kdyby Evropská unie přijala svou vlastní chartu, která by jasně definovala ideje, na nichž je založena, smysl, který má, a hodnoty, které má ztělesňovat. ... základem takové charty by nemohlo být nic jiného než určitý mravní kodex evropského

občana. Všechny mnohasetstránkové smlouvy, na nichž je dnes Evropská unie založena, by tak byly zastřešeny nějakým velmi stručným, křišťálově čistým a všem srozumitelným politickým dokumentem, z něhož by bylo ... zřejmé, čím Evropská unie vlastně je.

ČECHUROVÁ, Jana, STEHLÍKOVÁ, Dana a VANDROVCOVÁ, Miroslava.

Karel a Naděžda Kramářovi doma = Karel and Nadezhda Kramář at home. 2. vyd. Praha : Úřad vlády České republiky, 2008. 139 s. ISBN 978-80-87041-35-2 Text též v angličtině. Sg. 26515

Na skupinové fotografii evropských politiků v Ženevě roku 1918 má Kramář klobouk na hlavě jako jediný ze 12 pánů. V lázních dr. Kramář nosil bílé mokasíny a plstěný klobouk typu Homburg, paní Kramářová měla mušelinový slunečník s krajkou.

DOLEŽALOVÁ, Gabriela, SUKUP, R. a VOJTĚCH, Jiří.
Analýza profesní struktury pracovních sil v České republice z pohledu sféry vzdělávání : vývojové trendy zaměstnanosti v ČR období let 1991 až 2006. Praha : Národní ústav odborného vzdělávání, 2007. 80 s. Sg. 26514

LÁSKOVÁ, Milena.

Angličtina pro předškoláky. Praha : Národní ústav odborného vzdělávání, 2007. 107 s. Sg. 26513

Děti vyrůstající v prostředí dvou a více kultur mají jiný pohled na život, jiné zkušenosti, širší kulturní rozhled. ... Jsou tolerantnější, otevřenější, nelpí na jednom možném řešení, jsou tvořivější.

NÚOV.

Evropský rámec kvalifikací : EQF. Praha : Národní ústav odborného vzdělávání, 2008. 24 s. Sg. 26508

EGER, Ludvík.

Řízení školy při zavádění školního vzdělávacího programu. 1. vyd. Plzeň : Fraus, 2006. 224 s. ISBN 80-7238-583-6

Sg. 26512

Novou klíčovou postavou, která bude patřit do širšího managementu školy, je koordinátor ŠVP. Hausenblas (2005) jej vymezuje jako člověka, který musí být vůdcem (lépe člověkem s leadershipem), který dobře zvládá problémy, umí pracovat s dospělými, dokáže rozdělit práci v týmu, rozumí smyslu reformy, umí analyzovat a hodnotit, umí přesvědčovat, rozumí procesům učení Jsou na něho kladeny opravdu vysoké nároky.

PALEČKOVÁ, Jana a kolektiv.

Hlavní zjištění výzkumu PISA 2006 : Poradí si žáci s přírodními vědami? 1. vyd. Praha : Ústav pro informace ve vzdělávání, 2007. 24 s. ISBN 978-80-211-0541-6 Sg. 26511

Česká republika je jednou ze zemí, kde je vliv průměrného socioekonomického zázemí škol na výsledek žáků nejsilnější a kde má tudíž volba školy na výsledek žáka velký vliv. Naopak ve Finsku jsou výsledky žáků volbou školy ovlivňovány minimálně.

RADA PRO VÝZKUM A VÝVOJ.

Analýza stavu výzkumu a vývoje v České republice a jejich srovnání se zahraničím v roce 2007. Praha : Úřad vlády ČR, 2007. 150 s. ISBN 978-80-87041-31-4 Sg. 26519

CEDEFOP.

Future skill needs in Europe : medium-term forecast : synthesis report. Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 2008. 121 s. ISBN 978-92-896-0500-7 Sg. 26507

ISTENDAEL, Geert van.

Moje Nizozemsko : encyklopedie nizozemské duše. 1. vyd. Praha : Lidové noviny, 2007. 302 s. Název originálu: *Mijn Nederland.* ISBN 978-80-7106-321-8 Sg. 26505

Jen se bojím, že je tu velká šance, že se Nizozemsko opět bude chtít s něčím ztotožnit a že to tentokrát bude anglosaský model obecně a ten americký obzvláště. Adorace a anglomanie jsou už dnes rozšířeny v alarmující míře a stejně jako v případech minulých pošetilství jsou i nyní Nizozemci, znásilňující angličtinu, přesvědčení o své nadřazenosti.

CIBULKA, Aleš a kol.

O češtině. 1. vyd. Praha : Česká televize, 2007. 198 s. (Edice ČT) Knižní podoba televizního seriálu o zajímavostech a zvláštích našeho národního jazyka. ISBN 978-80-85005-83-7 Sg. 26506

Je ... na pováženou, zda výhody jednoslovnosti názvu Česko vsutku převažují nad problémy, které by s sebou jeho důsledné užívání v jiné než neformálním kontextu přineslo: zejména v oblasti geografických termínů (a pravděpodobně tedy i v odborných textech z oboru geografie, geodézie atd.) jsou přitom tyto potíže, jak se zdá, ne zcela triviálního rázu.

EURYDICE.

School autonomy in Europe : policies and measures. Brussels : Eurydice, 2007. 62 s. ISBN 978-92-79-07522-3 Sg. 26501

L'autonomie scolaire en Europe : politiques et mécanismes de mise en oeuvre. Bruxelles : Eurydice, 2007. 62 s. ISBN 978-92-79-07521-6 Sg. 26502

Zajímavé internetové adresy

Společně v rozmanitosti

To je heslo letošního Evropského roku mezikulturního dialogu. Webové stránky jsou zdánlivě ve všech jazycích EU, chcete-li však zjistit bližší podrobnosti, musíte se spokojit s angličtinou. V březnu se žádná akce nekoná, v dubnu si už můžete vybrat ze tří nabídek. Jednou z nich je konference o „Migrační literatuře“ aneb psaní v druhém jazyce. Ta se bude konat v Bruselu. <http://www.interculturaldialogue2008.eu/>

Online přiletý / odletý

Na této stránce se můžete podívat, kdy a ke kterému terminálu přiletá letadlo, na které čekáte, popřípadě jaké má zpoždění či zrychlení. Totéž platí pro odlety. http://www.prg.aero/cs/site/klient/online/online_přiletýodletý.htm

Rosteme s knihou

Na těchto stránkách provázejí rodiče a děti Rostá a Rostík. Seznamují je hlavně s novými knihami a s událostmi v knižním světě, ale mají i dobré rady pro rodiče a soutěže pro děti. Užitečné informace tu najdou i učitelé (nejen češtiny). Děti si mohou i zasoutěžit, stačí uposlechnout lákající výzvy a *juknout dál...* <http://www.rostemesknihou.cz/>